

PTUJSKI LIS

Politično gospodarski tednik.

Štev. 12

Ptuj, 20. marca 1921

III. letnik

V nedeljo, dne 20. marca 1921 ob pol II. uri pred mestno hišo v Ptuj ŽALNO ZBOROVANJE

proti italijanski zasedbi slovenskih pokrajin!!

Pridite vsi!

Elektrifikacija dravske doline.

Dr. Ing. Král.

Nadaljevanje.

Jasno je, da se mora v ceno le-teh električnih enot računati: cena, ki jo je plačati neposredno elektrarni, in potem še stroški, ki se povzročijo s prepeljavanjem električne moči k posameznim odjemalcem. Cena v elektrarni je odvisna od proizvodnih stroškov, cena za prenašanje elektrike pa od stroškov za izvršitev in vzdrževanje celega omrežja.

Ceno električne moči na Fali je določila elektrarna sedaj na 2500 K za en KW na leto. Stroški za napravo omrežja, ki bi predvsem služilo za okraje: Ptuj, Slov. Bistrica, Ormož, Varaždin in Čakovac, ugotovili so se pač le v toliko, kolikor je to v današnjih razmerah sploh mogoče, v sledečih svotah:

1. Za daljnovod, s katerim bi se prenesla električna sila od Fale do glavne razdelilne postaje, s postajo vred 25 milijonov kron.

2. Za razdelilno omrežje in za občinske mreže, s katerimi bi se prenašala elektrika čim najbližje k posameznim odjemalcem 30–40 milijonov kron.

Kako se namerava nabaviti ta sredstva, je znano iz prejšnjih poročil: prvi del naj bi se pridobil s pomočjo delniške družbe, drugi del pa bi morali pokriti ali vsaj obvezno zagotoviti vsi interesenti z upisovanjem temeljnih delnic, ki bi prišle šele takrat v obrestovanje, kadar bi dosegle prve delnice že svojo zagotovljeno dividendo.

Preostaja še vprašanje, kako bode treba določiti cene za odjemanje toka, da bode podjetje dobro uspevalo. Naše podjetje, — označimo ga kratkoma električno podjetje — bode moralo predvsem plačati prvotno ceno električne sile neposredno Fali, potem bode moralo skrbeti za izplačevanje dividend od prvotnih delnic, nadalje bode treba plačati uslužbenca, ki bode vzdrževali celo om-

režje in vodili vse trgovske posle; nadalje je treba misliti na to, da se po gotovi vrsti let razni deli naprave obrabijo, tako da jih bode treba nadomestiti z novimi; potem bode treba plačati davke in končno bode treba zlasti v prvih letih hitro odplačati razna posojila, ki se bodo morala najeti za razdelilno omrežje, ker se s temeljnimi delnicami najbrže ne bode dobilo celih potrebnih 40 milijonov kron.

Na podlagi mnogoštevilnih izkušenj so strokovnjaki izračunili, da bode potreba toka v prvem času znašala okroglo 2500 KW na leto. V omrežju in v posameznih odcepkih se izgubi približno 10% toka, bode torej električno podjetje moralo letno plačati na Fali neposredno za tok $2750 \times 25000 = 6,880.000$ K. Ostali preje omenjeni stroški pa dajo sledečo svoto:

1. Dividenda delniške glavnice	
6% od 25,000.000 —	K 1,500.000 —
2. Obratovalni stroški	
približno	„ 2,000.000 —
3. Amortizacija 3% od	
65,000.000 —	pribl. „ 2,000.000 —
4. Davki	„ 1,000.000 —
5. Odplačila posojil:	
8% od K 40,000.000 —	„ 3,200.000 —
stroški za prenašanje	
električne moči	K 9,700.000 —
neposredni stroški za tok	
na Fali znašajo, kakor pre-	
je ugotovljeno	„ 6,880.000 —
Ako vzamemo za nepri-	
čakovane stroške še	
dopolnjujočo svoto	„ 420.000 —
predstavlja svota:	K 17,000.000 —

višino potrebnih celoletnih dohodkov, ki jih mora družba dobivati letno od svojih odjemalcev. Na podlagi statističnih podatkov, ki se naslanjajo na dolgoletna opazovanja, predlagajo strokovnjaki, da se razdele ti stroški na posamezne odjemalce v sledeči obliki:

1. Za eno normalno žarnico, 25 sveč, na leto 150 K.

2. Za 1 konjsko silo za poljedelske in gospodarske stroje 1000 K.

3. Za industrijsko silo (t. j. za silo, ki jo bodo uporabljale tovarne) določi se cena toku v posameznih slučajih z ozirom na način uporabe od 5000—7000 K za leto.

4. Za malo obrt se bode po možnosti upeljalo štetje vporabljenega toka s pomočjo števec. Najbolj pravično bi pač bilo, da bi dobil vsak odjemalec svoj lastni števec. Ali en števec za normalno hišno inštalacijo stane danes 5000 K; ako bi se prijavilo samo 6000 odjemalcev, bi bilo treba samo za nabavo števecv ogromne svote 30 milijonov kron. Je torej jasno, da je vsaj za sedaj splošna uveljava števecv neizvedljiva.

Nadaljevanje sledi.

Dr. Ivan Oražen. †

V soboto 12. t. m. zjutraj so našli v postelji mrtvega dr. Ivana Oražna, šefa zdravstvenega odseka in starosta Saveza Jugoslovanskega Sokolstva. Še v petek prej se je v službenih zadevah mudil v Mariboru in na Zidanem mostu.

Dr. Ivan Oražen je bila znamenita osebnost v našem javnem življenju. Z lastno močjo se je povzpela do odličnega mesta v naši javnosti. Rojen l. 1869 v Kostanjevici je začel svoje studije v Novem mestu, se posvetil medicini na Dunaju in jo končal v Gradcu. Naselil se je potem v Ljubljani, kjer se je priženil v ugledno rodbino Auer.

Že kot vseučiliščnik na Dunaju se je zanimal za brate Srbe, občeval mnogo s tamšnjimi srbskimi dijaki. Začel je zagovarjati edinstvo med Jugoslavlani in temu vzoru je ostal zvest vse svoje življenje. Ko se je pričela balkanska vojska, je pohitel med prvimi doli k Srbom, da jim v dejanju pokaže, kako razume bratsko medsebojno ljubezen.

Najlepše torišče pa, na katerem bi mogel